

Nieuwe campagne richt zich op partners van pedofielen

Als je man op kinderen valt

BARBARA DEBUSSCHERE

Stop it Now!, de hulplijn voor mensen met pedofiele gevoelens, bereikt zijn doel: dagelijks neemt minstens één iemand contact op. Een nieuwe campagne wil nu ook (ex)-partners van pedoseksuelen aanspreken.

"We zaten samen op school en in het vijfde jaar werden we een koppel. (...) We waren jaren samen en toen ontdekte ik die beelden van onze kinderen op zijn computer. Ik kon dat niet geloven. Zo'n lieve man."

Zo klinkt een stukje van een spotje van Stop It Now! dat vanaf maandag op de radio komt. Het richt zich specifiek op partners en ex-partners van mensen die op kinderen vallen. De initiatiefnemers

willen deze mensen uit hun isolement halen.

"We zijn in mei vorig jaar gestart met de hulplijn, en sindsdien neemt er minstens één iemand per dag met ons contact op", zegt criminologe Minne De Boeck, verbonden aan het Universitair Forensisch Centrum van het UZA, dat het project mee trekt. "Sinds de start zijn er 48 mensen doorverwezen naar gespecialiseerde hulp, mensen die anders wellicht die stap niet hadden gezet."

Ruim de helft belde of mailde omdat ze bezorgd waren over zichzelf. Iets meer dan de helft van hen worstelde met pedofiele gevoelens of een aantrekking tot kinderen en prille tieners. Een op de drie bekeek beelden van kindermisbruik, soms omdat hij een pedofiele voorkeur had, maar minstens even vaak om andere redenen, zoals een uit de hand gelopen pornoverslaving, ongepaste nieuwsgierigheid, de neiging tot antisociaal

gedrag. Een op de tien belde omdat hij al feiten had gepleegd. Bijna altijd waren deze laatsten hiervoor al veroordeeld.

Daarnaast was ruim een op de vijf van de mensen die de hulplijn contacteren bezorgd over iemand in hun naaste omgeving of over iemand die ze als professional begeleiden. "Een klein aantal andere vragen zijn eerder informatief of maatschappelijk van aard", zegt De Boeck.

Opmerkelijk: van de in totaal 375 contacten, kwamen er slechts vijftien van (ex)-partners. "Dat waren meestal geschrokken vrouwen die contact opnamen omdat de politie was binnengevallen nadat hun partner beelden van kindermisbruik had bekeken", zegt De Boeck. "Hun leven stond plots op zijn kop. Wij bieden dan een eerste vorm van ondersteuning."

Maar vijftien is dus opmerkelijk weinig. "We weten dat partners ook vaak nood hebben aan ondersteuning. Zo nemen in Nederland veel meer vrouwen contact op met Stop it Now!. We vermoeden dat we hen hier nog niet goed bereiken, vandaar de focus op hen in de nieuwe campagne."

Eén hoop

De Boeck benadrukt dat er wel een verschil is tussen partners van pedofielen en partners van daders van pedoseksueel misbruik. "De overgrote meerderheid van de pedofielen begaat nooit misdaden, terwijl een groot deel van de misbruikers geen pedofielen zijn. Maar de samenleving lijkt dat vaak op één hoop te gooien."

De vrouwen die samen zijn met een man die pedofiel is maar geen feiten pleegde, wil Stop it Now! op het hart drukken dat er daderpreventie bestaat en dat pedofiele gevoelens zeker niet automatisch betekenen dat iemand ook werkelijk een kind zal misbruiken.

Wie samen is met iemand die naar beelden van kindermisbruik kijkt, kan zich laten helpen. "Die mannen koppelen die beelden vaak volledig los van de realiteit en zullen in de werkelijke wereld nooit een kind aanraken. Als partner moet je dat weten", zegt De Boeck.

En wie met incest in het gezin wordt geconfronteerd, zal worden doorverwezen naar een Vertrouwenscentrum Kindermishandeling, waar experts de begeleiding van het gezin in handen nemen zonder meteen justitie in te schakelen.

Hoe groot dat partnerstigma is bewijst recent onderzoek van criminologe Dominique Scappini (UGent). Na een lange speurtocht vond ze zes vrouwen bereid om te praten over hun ervaringen. "In feite zijn deze vrouwen ook slachtoffers. Maar ze worden door hun omgeving min of meer gelijkgeschakeld met die dader", vertelt ze.

Miranda getuigt bijvoorbeeld: "Ik ging in mijn dorp een koffie drinken op een terras, samen met mijn zus. Een tafel verder hoorden we: 'Psst, dat is die, de Michelle Martin van (de naam van de gemeente). Ik stond recht en ben weggegaan."

Je moet geen misdaad hebben begaan om heel zwaar te worden gestigmatiseerd door de goe-gemeente, zo analyseert Scappini. "Bij de meeste vrouwen is er ook sprake van zelfstigmatisering. Ook al hadden zij niets kunnen vermijden, toch voelen ze zich schuldig en vinden ze dat ze iets hadden moeten zien of doen."

Zo vertelt Simonne, wier ex-man onder andere hun kleindochtertje misbruikte: "Ik voel nog altijd schuld en schaamte. Het kind ging boven met hem spelletjes spelen op de computer. Ik dacht dat alles oké was, daar. Ik ben er erg depressief over geweest en heb zoveel gehuild. Ik wist het echt niet."

Er is veel schaamte en deze vrouwen vrezen veroordelende blikken van anderen. "Ik durf niet meer buitenkomen", zegt Miranda. "Ik werk in een naburig dorp en doe daar mijn boodschappen, zodat ik hier niet moet winkelen. Bij de bakker, waar ik al jaren ga, zei een vrouw: 'Ben je niet beschaamd hier te komen?'"

"Ik heb me erg afgezonderd", getuigt Simonne. "Ik deed zelfs geen boodschappen meer. Een vriendin heeft me het huis uit moeten sleuren. Die eerste wandeling vergeet ik nooit. De zon scheen heel fel, maar toch had ik een jas aan zodat ik mijn kap kon opzetten."

"De impact op het zelfbeeld is zwaar en dehumaniserend", zegt de onderzoekster. "Enkel door hun relatie met de dader nemen velen aan dat die vrouw mee in het complot zat. We weten dat meestal niet zo is, maar het idee leeft heel sterk en de omgeving projecteert dat op deze vrouwen. Ik vermoed dat we een zondebok nodig hebben. Terwijl de dader in de cel zit, blijven zij werken, leven en wonen op dezelfde plek. Het lijkt wel alsof ze dan als bliksemafleider dienen voor de volkswoede."

Opgejaagd wild

Dat elke Belg Michelle Martin kent en er een mening over heeft, helpt ook niet. "Net zoals Dutroux geen typische kindermisbruiker is, is Martin zeker niet de typische vrouw van een pedoseksueel", voegt De Boeck er nog aan toe. "Maar uit onwetendheid schakelen we de partners of ex-partners van pedofielen en kindermisbruikers gelijk met wat we denken te kennen uit de media."

Zeker wanneer de feiten bekend zijn en de partners in kleine gemeentes wonen, voelen deze vrouwen zich opgejaagd wild en moeten ze soms

“Bij de meeste vrouwen is er sprake van zelfstigmatisering, ook al hadden zij niets kunnen vermijden”

DOMINIQUE SCAPPINI
CRIMINOLOGE (UGENT)

